Izstāde prelāta J.Začesta simtgadei

Visu oktobra mēnesi Līvānu Romas katoļu baznīcā būs skatāma katoļu garīdznieka, prelāta Julijana Začesta simtgadei veltīta izstāde, kuras autori ir Līvāniešu Skrebeļu ģimene.

Viņi atklāšanā iepazīstināja ar izstādes tapšanas gaitu. Savukārt J.Začesta garīgais skolnieks, Krustpils draudzes priesteris Viktors Naglis dalījās atmiņās un pasniedza tagadējam Līvānu draudzes ganam Jurim Zarānam simbolisku dāvanu - savulaik viņam dāvāto prelāta J.Začesta svētās mises biķeri.

J.Začests dzimis 1913.gada 20.decembrī Ludzas apkaimē. 1938.gadā Rīgā, Sv. Jēkaba katedrālē iesvētīts par priesteri. Kalpojis gan Rīgā, gan dažādās Latgales draudzēs. 1945.gadā Rīgā viņu arestēja par pretpadomju aģitāciju un turpmākie 3 gadi bija jāpavada ieslodzījumā. Pēc atbrīvošanas atsākās kalpošana dažādās draudzēs, līdz 1964.gadā viņš tika nosūtīts uz vienu no tā laika lielākajām katoļu draudzēm Latvijā – Līvāniem. Vēl pirms tam, no 1960. gada līdz 1962. gadam, prelāts bija Rīgas metropolijas Apustuliskais administrators.

Visus padomju gadus prelātu pavadīja padomju varas neuzticība, aizdomas un dažādi pazemojumi. Kalpojot Līvānos, viņam bija jāpiedzīvo piespiedu nošķirtība – prelāts nedrīkstēja tikties ar sava amata brāļiem - garīdzniekiem, nedrīkstēja izbraukt no draudzes bez čekas izsekotāju pavadības. Arī viņa dzīves vietā aiz sienas dzīvoja čekas aģents, kurš noklausījās katru sarunu. Prelātam netika piešķirts nekāds transporta līdzeklis, izņemot velosipēdu, garākos izbraucienos viņš devās ar autobusu vai vilcienu. Lielā Līvānu draudze viņam bija jāapkalpo vienam pašam bez palīgiem. Nošķirtības gados prelāts aktīvi pievērsās Līvānu baznīcas uzlabošanas un remonta darbiem.

■ Par izstādes ideju un tās tapšanas gaitu atklāšanā stāsta viens no izstādes autoriem Skrebeļu ģimenes pārstāvis, Juris Skrebelis.

Prelāts bija iemīļots savā draudzē. Kā cilvēks J.Začests bija ļoti pieticīgs, sirsnīgs un pretimnākošs. Brīvajā laikā viņa vaļasprieks bija dārzkopība, īpašs sirds darbs bija rožu audzēšana. Visi altāri Līvānu baznīcā bija pušķoti ar prelāta rožu dārzā audzētajām rozēm. Katru gadu 15.augustā, Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētkos, J.Začests sūtīja rozes altāru greznošanai uz Aglonas baziliku, kā arī uz dzimto Ludzas baznīcu.

Pāvests Pāvels VI 1964.gada 9.decembrī J.Začestu nominēja par «Antistitem Urbanum sev Praelatum Domesticum» – pilsētas (Romas) Augstpriestera Galma Prelātu.

J.Začests kalpojis Rīgas, Nautrēnu, Ruskulovas, Augstkalnes, Stoļerovas, Nīdermuižas, Jasmuižas, Kalupes, Arendoles, Ciskādu, Rēzeknes un visilgāk – Līvānu draudzē.

Izstādē ir iespējams aplūkot arī priestera baznīcas tērpus, fotogrāfijas, rokrakstus, publikācijas un dokumentālu faktu atspoguļojumus. Izstāde paredzēta kā ceļojoša ekspozīcija visās tajās draudzēs, kur sava mūža laikā kalpojis J.Začests.

Izstādes dizaina autors ir līvānietis, mākslinieks Raimonds Vindulis. Izstāde iekārtota ar Līvānu novada domes līdzfinansējumu, kas iegūts, piedaloties Mazo grantu projektu konkursā 2013.gadā.